

מהפסיקתא למציאות: המלכודות הפנסיוניות והביטוחיות באיזון משאבים

פסיקתא חתומה היא רק
מחצית הדרך. ניתוח ויישום
מקצועי בהליך חלוקת
המשאבים הפנסיוניים
והביטוחיים בזמן אמת, עשוי
לחסוך ללקוח מאות אלפי
שקלים.

<< קינן אטיאס

צילום: באדיבות המצולם

ניהול, תשואות, ואף על עצם היכולת לנצל את הכספים בעתיד.

איכות הנכס מול הערכת שווי: מלכודת החלוקה בין הווה לעתיד

אחת המכשולות המרכזיים בהליכי איזון משאבים נובעת מן ההנחה המוטעית כי "שקל פנסיוני שווה לשקל בקרן השתלמות". בפועל, קיימת שונות תהומית בין נכסים נזילים ומיידיים לבין זכויות עתידיות לקצבה, ששום חוות דעת אקטוארית יבשה אינה יכולה לגשר עליה לבדה:

• **נזילות מול פרישה:** מצב שכיח הוא חלוקה במסגרת האיזון של חיסכון נזיל בהווה (כגון קופות גמל או קרנות השתלמות), וחשכונות עם זכויות עתידיות לגיל פרישה (פנסיה צוברת, רכיבי פיצויים, או זכויות בפנסיה ותיקה/תקציבית). על אף שמבחינה אקטוארית הערך הנוכחי עשוי להיראות שקול, הבחינה וההתייחסות לנכסים שונה לחלוטין.

• **שחיקה בדמי ניהול ומסלולי השקעה:** העברת כספים מחשבון לחשבון בעקבות פסיקתא מלווה לעיתים קרובות בפתיחת קופה חדשה ל"בן הזוג לשעבר". ללא התערבות מקצועית, ברירת המחדל של חברות הביטוח היא החלת דמי ניהול מקסימליים ומסלולי השקעה ברירת מחדל שאינם מותאמים לגילו, לרמת הסיכון ולצרכיו האישיים של המקבל. לאורך השנים, אפילו פער של חצי אחוז בדמי הניהול או בתשואות מצטבר להפסד של מאות אלפי שקלים.

• **אובדן מקדמים מובטחים וזכויות היסטוריות:** ניוד כספים או שינוי במבנה המוצר הפנסיוני עלול לפגוע בתנאים ייחודיים. יישום פסיקתא ללא בחינה מוקדמת של השפעתה על תנאי החיסכון על כל רבדיו עלולה למחוק זכויות נצברות.

ליך גירושין מהווה צומת דרכים דרמטי בחיי הלקוח, בו נדרשים עורכי הדין לתמרן בין היבטים רגשיים, משפטיים וכלכליים מורכבים. בתוך המארג הזה, סוגיית איזון המשאבים – ובפרט חלוקת הנכסים הפנסיוניים והביטוחיים – נתפסת לא פעם כמשימה חיונית שמגיעה לסיומה עם קבלת חוות הדעת האקטוארית ומתן הפסיקתא על ידי בית המשפט.

אולם, מה שנתפס בעולם המשפטי כ"נקודת הסיום" של התיק, מהווה בעולם המעשה והפיננסים רק את נקודת הזינוק. ניסיון הפרקטיקה מלמד כי הפער בין הנוסחה החשבונאית שנקבעה בפסיקתא לבין המימוש הפיננסי בפועל גובל בחובו כשלים מובנים, העלולים לעלות ללקוח בעשרות ואף מאות אלפי שקלים. הבנת העומק של האלמנטים התפעוליים, המיסויים והמבניים של המוצרים הפנסיוניים והביטוחיים בשלב היישום, אינה רק עניין כלכלי – היא כלי קריטי להבטחת מיצוי מלא של זכויות הלקוח ולהגנה על שמו הטוב של הייעוץ המשפטי.

המעבר מהפסיקתא לביצוע: היכן נעלם הכסף?

כאשר בית המשפט מאשר את איזון המשאבים ומנפיק פסיקתא בהתאם לחוק חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, מועבר השרביט אל הגופים המנהלים (חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל). בשלב זה נוצר קיטוע שכיח ברצף הייצוג: עורך הדין משלים את משימתו המשפטית, והלקוח בחלק מהמקרים נותר להתמודד עצמאית מול בירוקרטיה פיננסית מורכבת מול מספר רב של גופים מוסדיים.

בשלב קריטי זה, היעדר בחינה פיננסית-פנסיונית מקצועית מטעמו של אחד מבני הזוג עלול להוביל לטעויות קשות. הגופים המוסדיים פועלים על פי הוראות יבשות ותקנונים קשיחים, ואינם רואים את התמונה הפיננסית הכוללת של הלקוח. הפעולות הטכניות של פיצול החשבונות, רישום הערות הרישום, או פידיון רכיבים מסוימים טומנות בחובן השלכות דרמטיות על היבטי מיסוי, דמי

”

היעדר בחינה פיננסית-פנסיונית מקצועית מטעמו של אחד מבני הזוג עלול להוביל לטעויות קשות. הגופים המוסדיים פועלים על פי הוראות יבשות ותקנונים קשיחים, ואינם רואים את התמונה הפיננסית הכוללת של הלקוח.

הצלע הנשכחת: סדר בעולם הביטוחים והפוליסות המשפחתיות

פירוד וגירושין אינם משפיעים רק על החיסכון המצטבר, אלא מחייבים ארגון מחדש של כלל מעטפת ההגנה הביטוחית של המשפחה. בעוד שלרוב הדיון המשפטי מתמקד בחלוקת הון ונדל"ן, התחום הביטוחי נותר לעיתים קרובות כ"שטח מת", דבר המציב את שני הצדדים בפני סיכונים משפטיים וכלכליים חמורים:

• **פוליסות קולקטיביות ומשותפות:** בני זוג רבים מבטחים בפוליסות בריאות או סיעוד משפחתיות דרך מקום העבודה של אחד הצדדים, או בפוליסות פרטיות משותפות. בעת גירושין, ניתוק הזיקה עלול להותיר את בני הזוג לשעבר או את הילדים ללא כיסוי ביטוחי חיוני. מעבר לכך, ניסיון לרכוש פוליסה חדשה בגיל מבוגר או לאחר התפתחות מצב רפואי עלול להיתקל בדחייה או בהחרגות קשות, אלא אם מבוצע תהליך של "רציפות ביטוחית" באופן מקצועי ומתוזמן.

• **ביטוחי חיים ומשכנתא:** הסדרי גירושין כוללים לעיתים תכופות שינויים בבעלות על נכסים ובהתחייבויות המשכנתא. אי-ביצוע התאמה מדויקת בפוליסות ביטוח החיים והמשכנתא - לרבות עדכון מוטבים, ביטול כיסויים צולבים ועדכון סכומי הביטוח - יצר לא פעם מצבים

אבסורדיים: תשלומי הפרמיות ממשיכים לרדת מחשבון אחד בעוד המוטב הרשום הוא בן הזוג לשעבר, או לחילופין נוצר חסר ביטוחי קשה במקרה אסון המוביל לקריסה כלכלית של המשפחה.

• **רציפות כיסוי לאובדן כושר עבודה:** שינויים בשכר, במעמד התעסוקתי או בהפקדות השוטפות עקב הליך הגירושין עלולים לפגוע ברציפות הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה. ללא בחינה פיננסית מקיפה, העובד עלול למצוא את עצמו ללא מענה כלכלי בעת מחלה או נכות.

”

פירוד וגירושין אינם משפיעים רק על החיסכון המצטבר, אלא מחייבים ארגון מחדש של כלל מעטפת ההגנה הביטוחית של המשפחה. בעוד שלרוב הדיון המשפטי מתמקד בחלוקת הון ונדל"ן, התחום הביטוחי נותר לעיתים קרובות כ"שטח מת", דבר המציב את שני הצדדים בפני סיכונים משפטיים וכלכליים חמורים

שילוב סוכן פנסיוני כחלק מניהול הסיכונים של עורך הדין

מנקודת מבטו של עורך הדין המייצג, שילוב סוכן פנסיוני מורשה כבר בשלבי ניסוח הסכם הגירושין או בחינת הפסיקתא אינו מהווה רק שירות מורחב ללקוח, אלא נדבך מרכזי בניהול סיכונים מקצועי של המשרד.

עורך דין המשתף פעולה עם סוכן פנסיוני מבטיח כי ההסכמות המשפטיות יתורגמו באופן המיטבי והבטוח ביותר במבחן המציאות:

המתאימים ביותר לפרופיל הסיכון, הגיל, מצב המיסוי והצרכים העתידיים שלו.

4. **ארגון מחדש של התיק הביטוחי:** ביצוע התאמה מחדש של כלל הפוליסות המשפחתיות, הגדרת מוטבים מדויקת ומניעת פערים מסוכנים בכיסויים הרפואיים.

סיכום: להפוך את הפסיקתא לביטחון כלכלי יציב

איזון משאבים מוצלח אינו נמדד בשורה התחתונה של חוות הדעת האקטוארית, אלא במידת הביטחון הכלכלי והביטוחי שהוא מעניק ללקוח ביום שאחרי. החלוקה הפיננסית היא תהליך דינמי ומורכב, המצריך מומחיות מעשית היורדת לרמת המוצר הבודד, בחינת תקנון/הפוליסה, היבטי המיסוי ומפת הכיסויים הביטוחיים.

החייבור ההדוק בין ייעוץ משפטי מעולה לבין ליווי פנסיוני-ביטוחי מקצועי מבטיח כי הזכויות שהושגו בעמל רב בין כתלי בית המשפט לא יתפוגגו בסבך הבירוקרטיה המוסדית. ליווי מקצועי בשלב היישום הוא השורה התחתונה המבטיחה ללקוח מעבר בטוח ומושכל אל הפרק החדש בחייו.

1. **בדיקת נאותות לטיטות הפסיקתא:** בחינה מוקדמת של התקיימות התנאים הטכניים והתקנוניים מול הגופים המוסדיים בטרם חתימת השופט, למניעת דחיות, סחבת מיותרת ותיקוני פסיקתא חוזרים.

2. **תכנון מס אופטימלי:** קבלת החלטות מושכלת לגבי מועדי משיכה, ניצול פטורים, פריסת מס והעברות בין קופות, להימנעות ממיסוי כפול או מקנסות משיכה שלא לצורך.

”
החלוקה הפיננסית היא תהליך דינמי ומורכב, המצריך מומחיות מעשית היורדת לרמת המוצר הבודד, בחינת תקנון/הפוליסה, היבטי המיסוי ומפת הכיסויים הביטוחיים.

3. **אופטימיזציה של הנכסים המתקבלים:** התאמת תהליך החלוקה כך שכל צד יקבל את המוצרים

קינון אמיאס

בוגר תואר ראשון בכלכלה,

בוגר סדנת מצטיינים בביטוח ושוק ההון.

נשוי ואב לשלושה ילדים.

מחזיק ברישיון פנסיוני וכללי מטעם רשות שוק ההון.